

Zabawy logopedyczne do wykorzystania przez rodziców

Deszcz

Opis zabawy: Dzieci biegają w rytm muzyki po sali, najpierw na paluszkach. Następnie na znak logopedy kucają i dłońmi uderzają o podłogę mówiąc w rytmie *kap kap pada deszcz* w normalnym tonie, a potem szeptem (w momencie kiedy muzyka brzmi ciszej). Potem na sygnał logopedy dzieci wstają, unoszą ręce do góry i kołyszą się jak wiatr mówiąc *ffffff*.

Piosenka „Jedzie pociąg z daleka”

Opis zabawy: Dzieci ustawiają się w jednym rzędzie tworząc pociąg. Na dźwięk muzyki zaczynają jechać po sali. Na znak logopedy jest stacja pajacykowo - dzieci zaczynają robić pajacyki mówiąc *hop hop*. Potem dzieci znowu tworzą pociąg i jadą do następnej stacji. Później ponownie na znak logopedy są stacją balonikowo – dzieci nabierają powietrze w policzki i wypuszczają oraz stacją gąskowo – dzieci syczą jak gąski. Dzieci nadal tworzą pociąg mówiąc *ciuch ciuch ciuch....*

Wiersz

Opis zabawy: Dzieci mówią razem na logopedę tekst rymowanki i ilustrują jej treść

Rączka pięć paluszków ma

Prawa robi pa pa pa

Lewa robi pa pa pa

Nóżki robią tup tup tup

Prawa tup

Lewa tup

Podskok w górę

I krok w przód

Zabawa w krówki

Opis zabawy: Dzieci stoją w kole, słuchają opowiadania logopedy i wykonują czynności zawarte w opowiadaniu:

- krowy oddychają na łące: wdech z unoszeniem rąk i wydech z ich opuszczeniem
- żucie trawy
- oblizanie wargi górnej i dolnej po posiłku
- umycie zębów po jedzeniu (językiem po górnych i dolnych zębach)
- odpoczynek, czyli krótka drzemką: dzieci chrapią

- pobudka: dzieci ziewają i przeciągają się
- zabawa krówek z piłką: dziecko trzyma piłkę na jednej dłoni mówiąc *aaa*, następnie przekłada piłkę na drugą rękę mówiąc *aaa*, potem kładzie dłoń na dłoń na których leży piłka mówiąc *ooooo*, i z takiej pozycji rzuca piłkę do innej osoby mówiąc *hop*.
- dyskoteka, dzieci wykonują ruchy przy akompaniamencie muzycznym naśladowując nauczyciela, np. klaskanie, obracanie się, maszerowanie.

Piórka

Opis zabawy: Każde dziecko otrzymuje jedno piórko z którym maszeruje w rytm muzyki. Na sygnał logopedy dzieci zatrzymują się i wykonują polecenie wydane przez logopedę:

- piórko trzymamy w palcach i dmuchamy na nie
- piórko kładziemy na zewnętrzną część dłoni i próbujemy zdmuchnąć
- piórko kładziemy na wewnętrznej stronie dłoni i próbujemy je zdmuchnąć
- piórko kładziemy na łokciu (ręka zgięta) i próbujemy je zdmuchnąć
- piórko kładziemy na ramieniu i próbujemy je zdmuchnąć
- piórko kładziemy na nosie i próbujemy je zdmuchnąć
- piórko kładziemy na grzywkę i próbuje zdmuchnąć

Kulki śnieżne

Opis zabawy:

Dzieci tańczą do muzyki rozpraszając się po całej sali. Następnie na sygnał logopedy dobierają się w pary i próbują zdmuchnąć z reki partnera kulkę waty. Każde dziecko z pary powinno zdmuchnąć watę.

Lokomotywa

Opis zabawy:

Jest to zabawa ilustrująca jazdę pociągiem i odgłosy, które temu towarzyszą. Nauczycielka czyta wiersz, następnie wszystkie dzieci ustawiają się w pociąg, tzn. jedno za drugim, i wykonują następujące czynności:

- ✓ Pociąg stoi na stacji, maszynista (pierwsze dziecko) woła: *Odjazd!*
- ✓ Lokomotywa sapie: *pach, pach, pf, pf,*
- ✓ Pociąg odjeżdża: *cz, cz, cz,*
- ✓ Jedzie coraz szybciej: *ciuf-puf, ciuf-puf,*

- ✓ Nagle hamuje: *iiiiiiiiii*,
- ✓ Zatrzymuje się: *uuuffff*,
- ✓ Pasażerowie wysiadają (wszystkie dzieci przykucają).

Na kolejny sygnał lokomotywa rusza dalej. Dziecko, które było maszynistą idzie na koniec kolejki. Nowy prowadzący pociąg woła: *Odjazd!* Pociąg rusza w dalszą drogę¹.

Zabawy usprawniające percepcję słuchową, wspierające naukę pisania i czytania:

- rozpoznawanie odgłosów i dźwięków pojazdów, zwierząt, otoczenia
- wyróżnianie głosek na początku, na końcu i w środku wyrazów
- głoskowanie wyrazów
- dzielenie wyrazów na sylaby
- wyróżnianie sylab w wyrazie
- wyszukiwanie/rysowanie wyrazów na podaną głoskę
- zabawa dobre słowo do koszyka, a złe słowo do śmietnika: prawidłowo brzmiące/napisane słowo trafia do koszyka, a błędnie napisane/brzmiące słowo trafia do śmietnika
- klaśnij/ zagraj na instrumencie/zaszeleść/ złap piłkę jeśli usłyszysz wyraz z głoską „sz”, nie wydawaj dźwięku jeśli usłyszysz wyraz z głoską „s” (rz/ż – z, cz-c, b-p itd.)
- rysowanie przedmiotów rozpoczynających się na głoski opozycyjne np. sz- s, rz/ż – z, cz – c, r – l, s- c, b – p, g – k, d - t
- szukanie rymów do wyrazów
- dokończanie rymowane, zagadek i wierszy, np. „Lata osa koło ...”, „Lata bąk koło ...”
- układanie wyrazów z sylab
- dopasowywanie podpisu do obrazkach
- układanie zdań z rozsypanki wyrazowej
- dopasowywanie zdań do obrazków

¹ Malkiewicz M., *op. cit.*, s. 67.

Opowiadania artykulacyjne

MIŚ NA SPACERKU

Dzisiaj twój język będzie małym misiem, a buzia jego domkiem. Miś obudził się wcześniej rano – przeciągnął się i trochę poziewał (*ziewanie*). Zrobił poranną gimnastykę – kilka podskoków (*podnoszenie języka za górne zęby, na górny walek dziąsłowy przy szeroko otwartych ustach*), troszkę pobiegał (*wypychanie językiem policzków*).

Na śniadanie zjadł słodki miód, który mu bardzo smakował (*zlizywanie czubkiem języka z podniebienia np. miodu, nutelli*). Potem umył ząbki (*oblizywanie językiem górnych zębów po wewnętrznej stronie przy zamkniętych, później przy otwartych ustach*). Wyjrzał przez okno (*wysuwanie szerokiego języka na zewnątrz jamy ustnej*). Zobaczył swoją koleżankę i przesłał jej całuski (*cmokanie ustami – naśladowanie posyłania całusków*). Koleżanka zaprosiła go na spacer.

STRAŻAK STASZEK

Pewnego dnia przy ulicy Szalasowej wybuchł pożar. Pani Szostkowa zadzwoniła do straży pożarnej. Strażak Staszek szybko wskoczył do wozu i "na sygnale" pojechał na miejsce pożaru (*dziecko wymawia połączenie samogłoskowe e-o, e-o*). Na miejscu zobaczył, że płonie dach (*układa dolne zęby na górną wargę*) i parter (*układa górne zęby na dolną wargę*). Rozwinął wąż (*tworzy rulonik z języka*) i zaczął gasić płomienie (*wymawia długie szszsz...*). Strażak biegał po całym domu, gasząc ogień (*dziecko przesuwa czubkiem języka po górnych zębach, podniebieniu górnym i dolnych zębach*). Nagle zabrakło wody. Staszek postanowił gasić ogień piaskiem (*wysuwa i chowa szeroki i płaski język*). W końcu ogień zgasł, słychać było tylko syk (*wymawia długie sss...*). Strażak raz jeszcze sprawdził wszystkie pomieszczenia w domu (*czubkiem języka dotyka podniebienia górnego, górnych zębów, wewnętrznej strony policzków, dolnych zębów i podniebienia dolnego*). Wokół rozległy się oklaski („*klaszcze*”, *uderzając szerokim językiem o podniebienie*). Strażak Staszek zadowolony z wykonanej pracy (*dziecko rozciąga usta w szerokim uśmiechu*) odjechał wozem strażackim (*wykonuje motorek wargami*).

OSIOLEK

Na polanie bardzo smacznie spał sobie osiołek (*chrapanie*). Gdy nastał ranek, osiołek się zbudził, bardzo szeroko otworzył swoją buzię i ziewał (*ziewamy*). Nagle poczuł się głodny. Nabrał więc sporo trawy do pyska (*otwieranie i zamykanie ust*) i dokładnie zaczął ją żuć (*żucie*). Po swoim śniadaniu osiołek oblizuje ząbki, żeby były czyste – każdy ząbek po kolei (*przesuwamy językiem po zębach*). Jedno źdźbło przykleiło się do podniebienia, trzeba je koniecznie oderwać (*przesuwamy językiem po podniebieniu*). Osiołek po swoim jedzeniu biega po polance (*kląskanie*), a ruchy te naśladuje język – raz w górę (*język do nosa*), raz w dół (*język na brodę, buzia szeroko otwarta*).

Zmęczony osiołek podchodzi do strumyka i pije wodę (*język zwinięty w rurkę*). Przed nocnym spaniem osiołek dokładnie myje każdy ząbek (*język przesuwamy po wewnętrznej i po zewnętrznej ścianie zębów*) oraz policzki (*językiem przesuwamy po wewnętrznej stronie policzków*).

SAMOCHÓD PANA JANA

Wyobraź sobie, że Twoja buzia to samochód pana Jana w którym trzeba zrobić generalne porządki. Najpierw odkurz w aucie podłogę (*przesuwanie czubka języka po dnie jamy ustnej*) fotele (*przesuwanie językiem po dolnych zębach*), umyj szyby (*przesuwanie czubkiem języka po wewnętrznej stronie policzków*). Teraz wytrzyj kurz z tablicy rozdzielczej i kierownicy (*przesuwanie językiem po górnych zębach*), z kierunkowskazów (*dotykane górnych siekaczy czubkiem języka na zmianę*). Na zakończenie wyczyść jeszcze raz tapicerkę (*przesuwanie czubkiem języka od podniebienia twardego do miękkiego*).

ŚNIADANIE PUCHATKA

Kubuś Puchatek obudził się rano, przeciągnął i bardzo mocno ziewnął (*ziewanie*). Poczł, że jego brzuszek jest pusty, wyruszył więc do lasu na poszukiwanie miodu. Idzie wyboistą ścieżką (*dotykamy czubkiem języka do każdego ząbka na górze i na dole*), rozgląda się na prawo (*czubek języka do prawego kącika ust*) i na lewo (*czubek języka do lewego kącika ust*). Próbuje wyczuć, gdzie może znajdować się dziupla z miodem (*kilka razy wdychamy powietrze nosem, a wydychamy buzią*). Stał przed wysokim drzewem. Spojrzał w górę (*językiem dotykamy do górnej wargi*) i zobaczył dziuple, z której wypływał pyszny miodzik.

Kubuś zaczął więc wspinać się na drzewo. Sięgnął łapką do dziupli i wyjął ją oblepioną miodem. Oblizwał całą dokładnie (*wysuwamy język z buzi i poruszamy nim lekko do góry i na dół*) i wsunął łapkę po miód jeszcze raz (*ponownie naśladujemy oblizywanie ręki*). Podczas jedzenia Puchatek pobrudził sobie pyszczek. Teraz próbujemy go wyczyścić. Oblizuje więc językiem dokładnie wargi, dotyka do kącików ust, a na koniec oblizuje ząbki (*usta przez cały czas są otwarte*).

Misiu poczuł, że jego brzuszek jest już pełen. Zszedł z drzewa i ruszył w drogę powrotną. Musiał iść tą samą wyboistą dróżką (*dotykamy czubkiem języka do każdego ząbka na górze i na dole*), więc gdy doszedł do swojego domku był bardzo zmęczony (*wysuwamy język na brodę i dyszymy*). Położył się do łóżeczka i zasnął (*chrapiemy*).

Źródła i polecana literatura:

1. M. Malkiewicz „Jarmark logopedyczny. Wybór zabaw wspomagających mowę przedszkolaków”
2. D. Krupa, J. Pszczółka „Zabawy logopedyczne na cztery pory roku” (książka dostępna w

bibliotece szkolnej)

3. A Chrzanowska „Zabawy i ćwiczenia logopedyczne. Poradnik dla logopedów, nauczycieli i rodziców” (seria książek do korekty poszczególnych głosek).
4. J. Cieszyńska Seria książek „Kocham czytać”.
5. www.mimowa.pl (gry, ćwiczenia i pomoce logopedyczne dla dzieci)
6. www.ktotomowi.pl (ćwiczenia i gry dla dzieci z niedosłuchem)
7. <http://www.logopeda-bwronska.cba.pl>

<http://www.logopediapraktyczna.pl>